

Bijlage Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel (CW3.1)

Intensivering aanpak tekorten in het onderwijs en de lerarenopleidingen

Onderdeel	Toelichting
Nagestreefde doelen	<p>Het onderwijs, en met name het primair onderwijs, kampt met een groeiend personeelstekort. Voor het hele land geldt dat er te weinig studenten starten aan de lerarenopleiding om de grote hoeveelheid leraren die met pensioen gaat op te vangen. In de recent gepubliceerde Staat van het Onderwijs 2020 geeft de Inspectie van het Onderwijs, net als vorig jaar, aan dat het tekort een bedreiging is voor de onderwijskwaliteit en kansgelijkheid. Het lerarentekort doet ze vooral plaatselijk (G5) het sterkst voor.</p> <p>De middelen zullen worden besteed aan versterking van de lerarenopleidingen en de uitvoering van de noodplannen van de G5. Deze activiteiten hebben als doel de instroom van het aantal nieuwe leraren te bevorderen, het personeel te behouden en het onderwijs, waar nodig, anders te organiseren.</p>
Ingezette beleidsinstrument(en)	<p>Voor de lerarenopleidingen wordt een convenant gemaakt door OCW met de VH en VSNU. Hierin worden afspraken vastgelegd over de besteding van de middelen en worden afspraken gemaakt over de monitoring van de voortgang. De middelen voor de onderwerpen Samen opleiden en professionaliseren en voor zij-instroom in beroep zullen beschikbaar worden gesteld door aanpassing/aanvulling van bestaande ministeriële regelingen.</p> <p>Voor de inzet van de middelen voor de noodplannen in de G5 worden convenanten per stad afgesloten, waarin een overkoepeld deel en een deel met specifieke afspraken per gemeente is opgenomen. Het budget voor de uitvoering van de convenanten van de G5 zal via een subsidieregeling overgeheveld worden.</p> <p>In 2020 wordt een deel van het geld ingezet om het budgetplafond van de subsidieregeling Regionale Aanpak Personeelstekorten te verhogen.</p>
Financiële gevolgen voor het Rijk	<p>De maatregelen betreffen een nadere invulling van de beschikbaar gestelde middelen Voorjaarsnota 2020 (oplopend van 28,5 mln. in 2020 naar structureel 32 mln. in 2022). De intensivering is dus voorzien van structurele dekking.</p>
Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren – als van toepassing	<p>N.v.t.</p>
Nagestreefde doeltreffendheid	<p>Lerarenopleiding: Doeltreffendheid wordt geborgd door in te zetten op de groep met de grootste potentiële instroom en op het behoud van leraren door kwalitatieve en flexibele opleidingen. Er is allereerst gekozen voor de inzet op de groep zij-instromers en deeltijders, omdat deze groep naar verhouding sneller groeit dan de reguliere groep instromers en relatief snel beschikbaar komt op de arbeidsmarkt. Verder wordt ingezet op instrumentarium (intakeprocedure, EVC, toetsing en leeruitkomsten), die – aansluitend bij de behoefte van de doelgroep - maatwerk mogelijk maken of versterken. Op basis van haar ervaring beveelt de onderwijsinspectie het werken met dit instrumentarium nadrukkelijk aan.¹ Er is ook gekozen voor inzet op de duurzame aanpak van Samen opleiden en professionaliseren waarbij lerarenopleidingen en scholen intensief samenwerken aan de begeleiding van studenten en zij-instromers. Deze samenwerking leidt tot een kwalitatief betere en aantrekkelijkere opleiding en tot een sterkere betrokkenheid bij elkaar van samenwerkingspartners in de regio. Uit onderzoek blijkt dat studenten die in een opleidingschool zijn opgeleid aan het eind</p>

¹ Inspectie van het onderwijs (2019): Maatwerk voor aankomende leraren. Een onderzoek naar maatwerk in deeltijdopleidingen.

	<p>van de opleiding een hoger vaardigheidsniveau hebben dan studenten die in traditionele stagescholen zijn opgeleid.</p> <p>Noodplannen G5: Het personeelstekort is een complex probleem en de context en oorzaken verschillen van regio tot regio. Daarom past een regionale aanpak. Het tekort is het grootst in de G5. Door dit budget beschikbaar te stellen voor de G5 wordt het personeelstekort aangepakt op de plekken waar het probleem op dit moment het grootst is. In de noodplannen hebben de G5 maatregelen voorgesteld waarvan de besturen en gemeente verwachten dat die het meest effectief zijn in de lokale situatie. Er wordt gekozen voor een convenant omdat dit de mogelijkheid biedt om gezamenlijk concrete afspraken te maken over de activiteiten, de inzet van de middelen, de gezamenlijke ambities en verwachte resultaten. Deze worden gezamenlijk geformuleerd en alle ondertekenende partijen committeren zich aan deze afspraken en ambities. Op deze manier worden de verwachte effecten van de maatregelen voor alle partijen inzichtelijk en meetbaar en is tegelijk maatwerk per regio mogelijk. Opbrengsten in de regio kunnen ook gebruikt worden om elders in het land doeltreffend te zijn.</p>
<p>Nagestreefde doelmatigheid</p>	<p>De afspraken ter versterking komen doelmatig tot stand door (bestuurlijk) overleg tussen de verschillende partijen, waarvan de resultaten worden neergeslagen in een convenant. Dit sluit het beste aan bij de bestaande gedereguleerde verhoudingen met het onderwijsveld. Hierdoor kan maatwerk voor de lerarenopleidingen en G5 steden geboden worden.</p> <p>Om tevens in 2020 een doelmatige inzet van de middelen te bewerkstelligen is voor dit jaar een alternatieve inzet gekozen. Dit jaar wordt de reeds bestaande subsidieregeling Regionale Aanpak Personeelstekorten (RAP) en subsidieregeling zij-instroom in het beroep opgehoogd. Door dit jaar voor beide succesvolle regelingen een deel van de middelen te reserveren, worden de middelen nuttig en doelmatig besteed.</p>
<p>Evaluatieparagraaf (of en hoe)</p>	<p>OCW kiest ervoor om nu eerst voor vier jaar middelen beschikbaar te stellen. We stellen een onderzoeksbureau aan om de uitvoering van de convenanten te monitoren en evalueren. Na twee jaar komt er een tussenevaluatie. Op basis van deze tussenevaluatie zullen we samen met de partijen in het convenant en het ministerie van Financiën kijken of bijsturing van de aanpak nodig is. Na 3,5 jaar komt er een evaluevaluatie die belangrijk is voor de beslissing over de inzet van de middelen vanaf 2025. De evaluatie convenanten G5 wordt gekoppeld aan andere onderzoeken die worden gedaan naar onderdelen van de noodplannen.</p>